

Vapo Oy

YVA-kohteiden täydentävät luontoselvitykset;
Konttisuon linnustoselvitykset 2010, Pudasjärvi

Vapo Oy, Konttisuon linnustoselvitykset 2010, Pudasjärvi**Sisältö**

1	JOHDANTO.....	1
2	AINEISTO JA MENETELMÄT.....	1
2.1	Kevätmuuttoselvitys.....	1
2.2	Pesimälinnustoselvitys	2
2.3	Syysmuuttoselvitys	2
3	LINNUSTOSELVITYKSEN TULOKSET.....	3
3.1	Kevätmuuttoselvitys.....	3
3.2	Pesimälaskenta.....	3
3.2.1	Pesimälinnuston muutokset	4
3.3	Syysmuuttoselvitys	5
4	LAJISTO JA SEN UHANALAISUUS	5
4.1	Kevätmuuttoselvitys.....	5
4.2	Pesimälinnustoselvitys	6
4.3	Syysmuuttoselvitys	6
5	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	7
6	KIRJALLISUUS.....	9

Liitteet

Liite 1	Selvitysalueen sijainti
Liite 2	Kevätmuuttolaskennan havaintopisteet
Liite 3	Pesimälinnuston havaintojen sijoittuminen
Liite 4	Pesimälaskennan perustulokset

Pohjakartta-aineisto © Maanmittauslaitos lupanro 48/MML/10

Pöyry Finland Oy

Juha Parviainen (FM, biologia)
Luonto- osuuskunta Aapa

raportointi
kevät- ja syysmuuttoselvitykset, raportointi

PL 20, Tutkijantie 2 A
90571 Oulu
puh. 010 33 280
sähköposti etunimi.sukunimi@poyry.com

1 JOHDANTO

Konttisuono (maastokartoissa nimellä Ukonsuo) sijaitsee Pudasjärvellä noin 11 km keskustaaajamasta pohjoiseen (liite 1). Tutkimusalueen pinta-ala on noin 300 ha. Konttisuolle suunnitellaan turvetuotantoaluetta, ja hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin (YVA) liittyen aiemmin tehtyä linnustaselvitystä täydennettiin keväällä ja kesällä 2010. Alueen pesimälinnusto on selvitetty ensimmäisen kerran kesäkuussa 2003 (PSV Maa ja Vesi Oy).

Luonto-osuuskunta Aapa suoritti Pöyry Finland Oy:n toimeksiannosta Konttisuon kevätmuutto-, pesimälinnusto- ja syysmuuttoselvitykset vuonna 2010. Työstä Aapassa vastasivat lintulaskija Tapani Pirinen (kevätmuutto- ja pesimälinnustolaskenta sekä raportointi), lintulaskija Ismo Kreivi (pesimälinnustolaskenta), FM biologi Juha Repo (syysmuuttoselvitys ja raportointi) sekä FM biologi Antje Neumann (raportointi).

2 AINEISTO JA MENETELMÄT

2.1 Kevätmuuttoselvitys

Kevätmuuttolaskenta tehtiin 4.5.2010 kello 04.30 – 12.00 välisenä aikana yhden käyntikerran pistelaskentana valtakunnallisia laskentaohjeita soveltaen (Koskimies 1994, Koskimies & Väisänen 1988). Selvityksen teossa huomioitiin myös Turveteollisuusliitto ry:n (2002) sekä ”Turvetuotannon lupahakemuksen luontoselvitykset” – oppaan (Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2009) ohjeistusta.

Tutkimusalueelta valittiin 11 laskentapistettä, jotka sijoittuivat kattavasti koko Konttisuon tutkimusalueelle (liite 2). Jokaisella laskentapistteellä havainnoitiin linnustoa kiikarin ja kaukoputken avulla kymmenen minuutin ajan. Kaikki havainnot kirjattiin karttapohjalle. Myös laskentapistteeltä toiselle siirryttäessä tehdyt havainnot kirjattiin muistiin. Kaikki havainnot kirjattiin ylös lintuyksilöinä. Tutkimusalueen rajauksen ulkopuolisia havaintoja ei ole huomioitu laskennassa välitöntä reunavyöhykettä lukuun ottamatta.

Sääolosuhteet olivat viileät, yön tunteina lämpötila kävi nollan alapuolella. Ilma oli koko laskennan ajan kirkas ja tyyni. Lämpötila kohosi aamun ja aamupäivän aikana noin +5 °C asteeseen.

Koska kevätmuuttolaskenta tehtiin kertalaskentana, kaikista Konttisuota levähdyspaikkana käyttävistä lintulajeista ei saatu havaintoja. Lintujen kevätmuutto ajoittuu useamman viikon ajalle. Tietyn kohteen muuttolintumäärä voi siksi vaihdella päivittäin jopa huomattavasti.

2.2 Pesimälinnustaselvitys

Pesintäajan laskenta tehtiin 5.6.2010 kello 05.10 – 12.00. Pesintäajan laskenta suoritettiin kartoitusmenetelmällä (Koskimies 1994) kertalaskentana. Selvityksen teossa huomioitiin myös Turveteollisuusliitto ry:n (2002) sekä ”Turvetuotannon lupahakemuksen luontoselvitykset” – oppaan (Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2009) ohjeistusta.

Kartoitusmenetelmällä kierrettiin koko tutkimusalue systemaattisesti läpi siten, että avosuolla mikään kartoitettavan alueen kohta ei jäänyt yli 100 metrin päähän laskijasta. Tutkimusalueen puustoa kasvavilla reunavyöhykkeillä tai muuten peitteisillä alueilla kulkureittejä tiennettiin, ja tutkittiin alueet vähintään 50 metrin tarkkuudella.

Konttisuon kartoituslaskenta tehtiin kahden lintulaskijan yhteistyönä. Molemmat laskijat kiersivät omat alueensa läpi ja merkitsivät ylös kaikki lintuhavainnot. Laskijoiden alueiden rajalla olevat havainnot tarkastettiin yhdessä läpi, jotta samat reviirit eivät päätyneet tuloksiin kahteen kertaan. Kartoituslaskennassa kiinnitettiin erityishuomiota lajikumppanien samanaikaishavaintoihin, jotta varsinkin runsaslukuisimpien lajien reviirit pystyttiin erottamaan toisistaan.

Ilman lämpötila oli laskennan alkaessa +4 °C ja laskennan lopussa +7 °C. Luoteistuuli oli alussa heikkoa, mutta muuttui laskennan aikana kohtalaiseksi ja puuskittaiseksi. Pilvisyys vaihteli aamun puolipilvisestä päivän lähes pilvettömään. Laskennan suorittamisen kannalta olosuhteet olivat koko laskennan ajan hyvät.

Useamman kerran toistetulla tutkittavan alueen kartoituslaskennalla tietämys linnuston lajistosta ja parimääristä tarkentuu, ja reviirien sijainneista saadaan yksityiskohtaisempaa tietoa. Yhdellä laskentakerralla saadaan avoimilla ja vähempilintuisilla alueilla kuitenkin edustava yleiskuva inventointialueen vallitsevasta pesimälajistosta.

2.3 Syysmuuttoselvitys

Syysmuuttoselvitys tehtiin kesäkuussa 2010 Pudasjärven riistanhoitoyhdistyksen (yhteyshenkilö: Pasi Vähäkuopus) puhelinhaastatteluna. Haastattelussa keskusteltiin yleisesti eri lintulajien esiintymisestä tutkimusalueilla myös kevätmuutto- ja pesimäaikaan. Hanhilajiksi ymmärrettiin tässä yhteydessä metsähanhi (*Anser fabalis*), vaikka haastatteluissa puhuttiin yleisesti vain ”hanhesta” ilman tarkempaa lajinimitystä. Myös mahdolliset nisäkäshavainnot huomioitiin.

Ns. tietojen ”etäkeruu” haastattelututkimuksena on pätevä menetelmä yleistason tiedon hankintaan. Erityisesti riistalintulajien esiintymisen selvittämisessä paikalliset metsästysseurat ja muut vastaavat tahot ovat arvokkaita tietolähteitä. Menetelmää on käytettävä kuitenkin vain alustavana arviointina. Tarkemman syysmuuttolintulajiston selvityksen tulee perustua maastoselvityksiin, jotka toteutettaisiin vähintään viitenä päivänä syksyllä toistettuna havainnointina. Tämä havainnointi olisi suositeltavaa toistaa 2-3 vuotena, jotta lintulajien vuosittainen runsaudenvaihtelu ei vääristäisi tulosta.

3 LINNUSTOSELVITYKSEN TULOKSET

3.1 Kevätmuuttoselvitys

Kevätmuuttolaskennassa lintujen kerääntymät olivat vähäisiä (taulukko 1). Kahlaajalajeista tavattiin liro (*Tringa glareola*), kapustarinta (*Pluvialis apricaria*) ja tutkimusalueen yli lentäneet kolme valkovikloa (*T. nebularia*), joita ei laskettu mukaan muuttokertymiin. Liro ja kapustarinta olivat paikallisia pesimäreviirilleen tulleita lintuja. Vesilintuja ei tavattu yhtään Konttisuon tutkimusalueella. Alueen pesimälinnustoon kuuluivat suolla havaitut joutsen (*Cygnus cygnus*) ja kurkipari (*Grus grus*), joista saatiinkin myöhemmin kartoituslaskennassa varmistus.

Taulukko 1. Konttisuon kevätmuuton aikaisessa pistelaskennassa havaitut lintulajit yksilömäärineen. EU = lintudirektiivin liitteen I laji. Suomi = Suomen uhanalaisuus luokituksessa mainittu laji (EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä), EVA = Suomen kansainvälinen erityisvastuulaji. AU = Alueellisesti uhanalainen laji. Varsinaiset suolinnut (Väisänen ym. 1998) alleviivattu.

Laji		EU	Suomi	EVA	AU	Yksilömäärä
Joutsen	<i>Cygnus cygnus</i>	x		x		1
Riekkokoiras	<i>Lagopus lagopus</i>					1
Kurki	<i>Grus grus</i>	x				2
Kapustarinta	<i>Pluvialis apricaria</i>	x				1
Liro	<i>Tringa glareola</i>	x		x	x	1
Niittykirvinen	<i>Anthus pratensis</i>					3
Västäräkki	<i>Motacilla alba</i>					6
Punarinta	<i>Erithacus rubecula</i>					2
Vihervarpunen	<i>Carduelis spinus</i>					1
Urpainen	<i>Carduelis flammea</i>					10
Pajusirkku	<i>Emberiza schoeniclus</i>					2
Yhteensä		4		2	1	30

Konttisuon läheisellä metsäautotiellä noin 200 metrin päässä tutkimusalueen rajasta tavattiin kaksi teerikoirasta (*Tetrao tetrix*). Konttisuosta teerien soidinpaikkana ei saatu 4.5.2010 tehdyllä kertalaskennalla varmistusta. Riekkokoiras (*Lagopus lagopus*) oli Mustasaaren itäpuoleisen avosuon reunalla ja tulkittavissa paikalliseksi reviiirilinnuksi. Muuttaviksi varpuslinnuiksi voidaan tulkita urpaisen (*Carduelis flammea*) noin kymmenen linnun parvi, kaksi pajusirkkukoirasta (*Emberiza schoeniclus*) ja avosuon ympäristössä havaitut 6 västäräkkiä (*Motacilla alba*). Niittykirviset (*Anthus pratensis*) olivat paikallisia tutkimusalueella pesiviä lintuja.

3.2 Pesimälaskenta

Konttisuolla havaittiin pesivänä 30 lintulajia, joiden kokonaisparimäärä oli 92. Pesimälaskennan havaintojen sijoittuminen keskeisimpien lajien osalta on esitetty

liitteessä 3 ja laskennan perustulokset liitteessä 4. Runsaslukuisimmat pesimälajit olivat pajulintu (*Phylloscopus trochilus*), metsäkirvinen ja liro. Pesimälinnustosta noin 2/3 pesii puustoisilla alueilla ja niiden reviirit sijoittuivat tutkimusalueen reunavyöhykkeille. Avomaan lajeja oli noin kolmannes pesimälinnustosta ja suurin osa näiden reviireistä keskittyi suon rimpialueen ympäristöön. Pesimälajeista seitsemän kuului varsinaisiin suolintulintulajeihin (Väisänen ym. 1998).

Lisäksi kartoituslaskennassa havaittiin myös mielenkiintoisia lajeja, joita ei tulkittu tutkimusalueella pesiviksi lajeiksi. Tutkimusalueella havaittiin kaksi pikkukäpylintuparvea (*Loxia curvirostra*) ja yksinäinen käpylintulaji. Tervapääskyjä (*Apus apus*) havaittiin 6 linnun parvi, joka kierteli Konttisuon avoimen rimpialueen ympäristössä. Tervapääskyjen pesiminenkin tutkimusalueella on mahdollista, koska laskenta-alueen reunoilla on runsaasti keloja, joissa tervapääskyt pesivät mielellään usein tikkojen hakkaamissa koloissa. Tervapääskyjen pesinnästä ei kuitenkaan saatu viitteitä laskennan aikana. Törrönlammen pohjoispuoleisen tutkimusalueen ympäristössä tehtiin yksittäishavainnot korpista (*Corvus corax*), haarapääskystä (*Riparia riparia*) ja urpiaisesta. Ampuhaukkakoiras (*Falco columbarius*) havaittiin lepäilevänä Konttisuon keskiosassa. Ampuhaukka ei todennäköisesti pesi tutkimusalueella, mutta haukan reviiriin tutkimusalue kuuluu. Ampuhaukalle ovat tärkeitä Konttisuon kaltaiset avomaat, joiden pesimälintuja se saalistaa.

Linnustollisesti arvokkaimmat pesimäalueet ovat Konttisuon avoin rimpialue ja sen reunavyöhyke. Laulujoutsenen pesä sijaitsi alueen vetisimmän paikan keskellä olevalla kummalla. Joutsenen pesän läheisyyteen keskittyy useita kahlaajien reviirejä, ja tämä vetinen rimpialue onkin keskikesällä tärkeä paikka kahlaajien poikasten ravintoalueena.

Törrönlammen pohjoispuoleisen tutkimusalueen itäisimmästä kulmauksesta löytyi liron pesä, jossa oli 4 munaa. Samalta avosuomalta havaittiin reviirit valkovikloilta, kapustarinnaalta ja lirolta sekä kolme keltavästäräkin reviiriä. Tällä tutkimusalueen pohjoispuoleisella avosuolla ei ollut yhtä laajoja märkejä rimpipaikkoja kuin Törrönlammen eteläpuolisella tutkimusalueella.

Konttisuon rimpialueella havaittiin kartoituslaskennan yhteydessä kettu (*Vulpes vulpes*), jonka käyttäytymistä suolla päästiin tarkkailemaan kauempaa. Useat lajit varoittelivat kiivaasti ketun kierrellessä rimpipaikkojen reunoja. Ketun lähestyessä joutsenen pesää hautova emolintu varoitteli muutaman kerran äänekkäästi, ja kettu muutti kulkusuuntaansa ohittaen kauempaa joutsenen pesäkummun. Kettu voi aiheuttaa paikallisesti merkittäviä pesätuhoja maassapesivien lintujen haudontavaiheessa ja verottaa lintujen lentokyvyttömiä poikasia.

3.2.1 Pesimälinnuston muutokset

Kesän 2010 pesimälinnuston kartoituslaskennassa tavattiin 30 lintulajia. Kesällä 2003 Konttisuon pesimälinnusto on selvitetty linjalaskentana (PSV Maa ja Vesi Oy 2003), ja tuolloin pesivien lajien määrä oli 13. Kokonaisparimäärät olivat vuonna 2010 92 lintuparia ja vuonna 2003 41 paria. Linjalaskennan 2003 laskennallinen minimiparimäärä oli 187. Kesän 2010 viisi runsaslukuisinta lajia olivat pajulintu, metsäkirvinen, liro, niittykirvinen ja leppälintu (*Phoenicurus phoenicurus*).

Vastaavasti kesällä 2003 runsaimpia lajeja olivat niittykirvinen, liro, keltavästäräkki (*Motacilla flava*), kapustarinta ja metsäkirvinen (*Anthus pratensis*).

Tarkasteltaessa lajien välisiä runsaussuhteita voidaan havaita, että molemmissa laskennoissa viiden runsaimman lajin joukossa ovat niittykirvinen, metsäkirvinen ja liro. Pesimälaskennan 2003 lintulajeista kapustarinta ja keltavästäräkki eivät enää kuuluneet kesän 2010 viiden runsaimman lajin joukkoon. Kaksi avosuolla pesivää lajia oli vaihtunut metsien yleislajiin, pajulintuun, ja määntymetsissä esiintyvään leppälintuun. Eri menetelmillä tehtyjen laskentojen tuloksien vertailua voidaan pitää vain suuntaa antavana.

3.3 Syysmuuttoselvitys

Pasi Vähäkuopus arvioi Konttisuon tärkeäksi metsähanhen syysmuutonaikaiseksi levähdysalueeksi. Konttisuon ohella erittäin merkittäväksi syksyiseksi kerääntymisalueeksi Vähäkuopus mainitsee myös Konttisuon länsipuolella noin 5 km:n etäisyydellä sijaitsevan Voilamminsuon. Suurimmassa Konttisuon-Voilamminsuon -alueelta havaitussa metsähanhen muuttoparvessa on ollut noin 50 yksilöä. Vähäkuopuksen tietojen mukaan Voilamminsuon- Konttisuon alueella myös pesii metsähanhia. Poikueet kiertelevät Konttisuon ympäristössä ennen metsästyskautta 5-8 yksilön ryhmissä. Vähäkuopus mainitsi Konttisuon koillispuolella olevan Törrönlammen riistalintulajien esiintymisen kannalta hyväksi paikaksi.

Voilamminsuon kuuluu osana kansallisesti arvokkaisiin lintualueisiin (FINIBA-alueet, aluenumero 810325; *Livojoen alajuoksun suot*). Alueen kriteerilajeina ovat laulujoutsen, metsähanhi, jänkäsirriäinen sekä uhanalainen laji (BirdLife Suomi ry. 2010). Konttisuon ei kuulu kyseiseen FINIBA-alueeseen.

Metsäkanalinnuista Konttisuon reunakankailla esiintyy runsaasti riekkoja. Lajin rauhoitus on mahdollisesti lisännyt sen kantaa. Ukonsuolla on teeren soidinpaikka. Sorsalintulajeista Törrönlammeesta laskeva Törrönoja on ainakin tavin (*Anas crecca*) elinympäristöä.

4 LAJISTO JA SEN UHANALAISUUS

Luonnonsuojelulain 47 §:ssä on lueteltu *erityisesti suojeltavat* ja 46 §:ssä *uhanalaiset* lajit (Mannerkoski & Rytteri 2006). Valtakunnallisesti uhanalaisiksi luokitellaan *vaarantuneet* (VU) lajit kun taas silmälläpidettävät (NT) lajit eivät täytä uhanalaisuuden kriteerejä (Rassi ym. 2001). Silmälläpidettävät lajit voivat olla kuitenkin *alueellisesti uhanalaisia*.

4.1 Kevätmuuttoselvitys

Konttisuon alueella ei havaittu kevätmuuttotarkkailun yhteydessä kansallisen luokituksen mukaisia uhanalaisia lajeja (taulukko 1). Alueella havaittiin EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeista (EU) joutsen, kurki, kapustarinta ja liro. Suomen

erityisvastuulajeihin (EVA) kuuluvia olivat joutsen ja liro. Alueellisesti uhanalaisiin (AU) lajeihin kuului liro.

4.2 Pesimälinnustoselvitys

Konttisuon pesimälinnustoon kuuluivat Suomen uhanalaisuusluokituksessa silmälläpidettävien luokkaan (NT) kuuluvina käki, pensastasku ja isolepinkäinen (taulukko 2). EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeja (EU) olivat joutsen, kurki, kapustarinta ja liro. Suomen erityisvastuulajeihin (EVA) kuuluvia olivat joutsen, tavi, valkoviklo, liro ja leppälintu. Alueellisesti uhanalaisiin (AU) lajeihin kuuluivat liro, keltävästäräkki ja isolepinkäinen (*Lanius axcubitor*).

Varsinaisen laskennan ulkopuolella havaittu ampuhaukka on Suomen uhanalaisuusluokituksessa vaarantunut (VU) ja kuuluu EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin.

Konttisuolla tai sen läheisyydessä ei ole tiedossa olevia uhanalaisten päiväpetolintujen pesäreviirejä (Tuomo Ollila, Metsähallitus 3.9.2010).

Taulukko 2. Konttisuon pesimäaikaisessa kartoituslaskennassa havaittujen suojelullisesti huomattavien lintujen parimäärät ja suojelupistearvot (Asanti ym. 2003). EU = Lintudirektiivin liitteen I laji. Suomi = Suomen uhanalaisuusluokituksessa mainittu laji (NT = silmälläpidettävä). EVA = Suomen kansainvälinen erityisvastuulaji. AU = Alueellisesti uhanalainen laji. Varsinaiset suolinnut (Väisänen ym. 1998) alleviivattu.

Laji		EU	Suomi	EVA	AU	Parimäärä	Suojelupistearvo
Joutsen	<i>Cygnus cygnus</i>	x		x		1	5
Tavi	<i>Anas crecca</i>			x		1	0,25
<u>Kurki</u>	<u><i>Grus grus</i></u>	x				1	4,63
Kapustarinta	<i>Pluvialis apricaria</i>	x				4	2,43
<u>Valkoviklo</u>	<u><i>Tringa nebularia</i></u>			x		3	2,98
<u>Liro</u>	<u><i>Tringa glareola</i></u>	x		x	x	9	2,51
Käki	<i>Cuculus canorus</i>		NT			1	2
<u>Keltävästäräkki</u>	<u><i>Motacilla flava</i></u>				x	4	0,34
Leppälintu	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>			x		6	0,42
Pensastasku	<i>Saxicola rubetra</i>		NT			2	0,58
<u>Isolepinkäinen</u>	<u><i>Lanius excubitor</i></u>		NT		x	1	2,25
Yhteensä		4	3	5	3	33	23,39

4.3 Syysmuuttoselvitys

Syysmuuttoa koskevassa haastattelussa esille tulleista lajeista teeri on Suomen uhanalaisuusluokittelussa silmälläpidettävä (NT) laji, Suomen kansainvälinen erityisvastuulaji (EVA) ja EU:n direktiivilaji. Tavi on kansainvälinen erityisvastuulaji. Metsähanhi on kansainvälinen erityisvastuulaji sekä silmälläpidettävä ja alueellisesti uhanalainen laji (AU).

5 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Konttisuolla tehtiin keväällä ja kesällä 2010 täydentäviä linnustaselvityksiä kevätmuuttajien, pesimälinnuston ja syysmuuton osalta. Syysmuuttoa selvitettiin asiantuntijahaastatteluilla.

Konttisuon kevätmuuttolaskennassa havaittiin EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeista joutsen, kurki, kapustarinta ja liro. Suomen erityisvastuulajeihin (EVA) kuuluvia lajeja olivat joutsen ja liro. Alueellisesti uhanalaisiin lajeihin kuului liro.

Kevätmuuttolaskennassa havaitut muuttajamäärät olivat vähäisiä. Muuttolinnuiksi tulkittiin varpuslinnuista urpiaisen 10 linnun parvi, kaksi pajusirkkukoirasta ja 6 västäräkkiä. Muut kevätmuuttohavainnot olivat jo pesintää aloittavia paikallisia lintuja.

Vähäiseen muuttolintumäärään voi olla useita syitä. Vesilintujen puuttumisen selittää laajempien vedenkertymien vähäisyys. Vesi- ja kahlaajalinnuille tärkeitä keväisiä pintavalumakerääntymiä ovat pienentäneet tutkimusalueen eteläosassa ja tutkimusalueen pohjoisosassa heti rajauksen ulkopuolella olevat metsäojitukset. Mahdollista luonnollista vaihtelua päivittäisissä suon lepäilijämäärissä ei tutkittu tässä kertalaskennassa. Laskentapäivän sääolosuhteet olivat linnuille edulliset muuttolennon kannalta mm. tuulensuunnan osalta. Tästä syystä levähdyspaikoille ei keräänny muuttavia lintuja, vaan suurin osa muuttavista yksilöistä jatkaa siirtymistään suotuisissa oloissa pohjoisimpiin osiin Suomea. Lisäksi Konttisuon lähiympäristössä on muuttolinnuille tutkimusaluetta vetovoimaisempia levähdyspaikkoja. Tällainen on esimerkiksi Konttisuon länsipuolella sijaitseva Voilamminsuu, joka on luokiteltu kansallisesti tärkeäksi lintualueeksi (FINIBA-alue).

Konttisuon pesimälinnustosta Suomen kansallisessa uhanalaisuusluokituksessa silmälläpidettävien (NT) luokkaan kuuluivat käki, pensastasku ja isolepinkäinen. EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeja olivat joutsen, kurki, kapustarinta ja liro. Suomen erityisvastuulajeihin (EVA) kuuluvia pesimälajeja olivat joutsen, tavi, valkoviklo, liro ja leppälintu. Alueellisesti uhanalaisiin (AU) kuuluivat liro, keltävästäräkki ja isolepinkäinen. Lisäksi laskennan ulkopuolella havaittu ampuhaukka on uhanalaisuusluokituksessa vaarantunut (VU) ja kuuluu lintudirektiivin liitteen I lajeihin.

Kartoituslaskenta tehtiin 5.6.2010, jolloin lämpötila oli ajankohtaansa nähden varsin viileä. Sääolosuhteilla oli vaikutusta joidenkin lajien aktiivisuuteen varsinkin kylmimpinä aamun varhaistunteina. Lintulajimäärältään Konttisuo edustaa tästä huolimatta vähintään alueellisesti keskitasoa, ja suolintujen lajimäärää (7 lajia) voidaan pitää alueen tämän kokoluokan suolle edustavana. Lintujen parimäärät, etenkin suolintulajien, ovat ehdottomia minimimääriä sääolosuhteiden vuoksi.

Riistalintulajeista riekon reviiri sijoittui tutkimusalueelle, ja teeren soidinpaikkana Konttisuo on todennäköinen.

Konttisuon tutkimusalueen linnustollisesti arvokkain alue sijaitsee Ukonsuon rimpialueella ja sen välittömässä läheisyydessä. Törrönlammen pohjoispuolinen alue

on suurelta osin avosuota, mutta ilmeisesti se ei ole riittävän märkä suolintulajien runsaslukuisemmille pesinnöille.

Vuonna 2010 pesimälinnusto selvitettiin kartoituslaskennalla, kun taas vuonna 2003 (PSV Maa ja Vesi Oy) selvityksen menetelmä oli linjalaskenta. Eri menetelmillä saatujen tulosten vertailua voidaan pitää vain suuntaa antavana. Vuonna 2010 havaittiin noin kolme kertaa enemmän lintulajeja kuin vuonna 2003. Molempina vuosina liro, niittykirvinen ja metsäkirvinen olivat runsaimpia lajeja.

Konttisuon on merkittävä metsähanhen syysmuutonaikainen kerääntymisalue, johon kuuluu myös lännen suunnassa 5 km etäisyydellä sijaitseva Voilamminsuon. Suurimmissa muuttoparvissa on havaittu enimmillään jopa 50 yksilöä. Konttisuon-Voilamminsuon on myös metsähanhen pesimäalue.

Konttisuon-Voilamminsuon muodostama alue täyttää syysmuutosta esitettyjen haastattelutietojen perusteella maakunnallisesti merkittävän muuttolintujen levähdysalueen kriteerit, mikäli arvottamiseen käytetään Asantin ym. (2003) esittämiä periaatteita. Alueella tavataan metsähanhia säännöllisesti parhaimmillaan jopa useita kymmeniä yksilöitä kerrallaan. Alueella tavataan ainakin useimpina vuosina muuttoaikaan suurikokoisia arkoja lajeja (metsähanhi, laulujoutsen), mitä pidetään paikallisesti arvokkaan muutonaikaisen levähdysalueen kriteerinä.

Edellisen perusteella Konttisuota voidaan pitää ainakin paikallisesti arvokkaana muuttolintujen levähdysalueena. Metsähanhien esiintymisestä saatujen haastattelutietojen perusteella Konttisuon-Voilamminsuon alue täyttää myös maakunnallisesti arvokkaan muutonaikaisen levähdysalueen kriteerit.

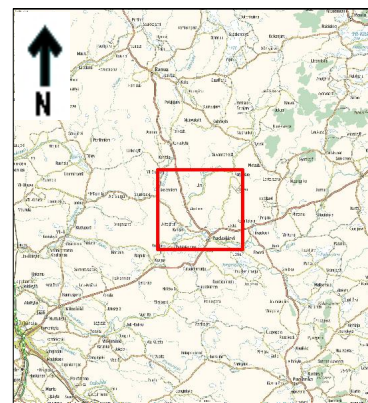
6 KIRJALLISUUS

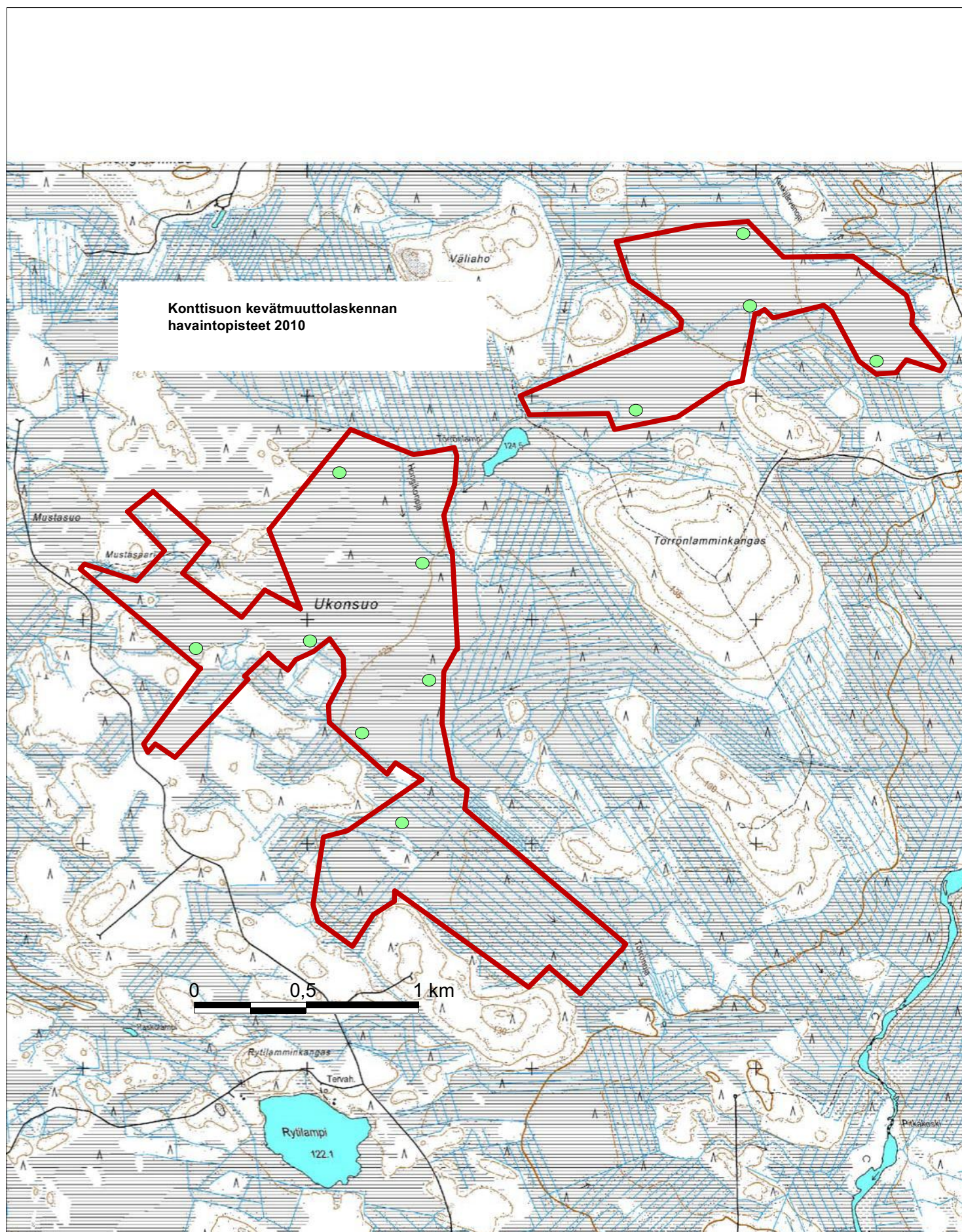
- Asanti, T., Gustafsson, E., Hongell, H., Hottola, P., Mikkola-Roos, M., Osara, M., Ylimaunu, J. & Yrjölä, R. 2003: Kosteikkojen linnuston suojeluarvo. Suomen ympäristö 596. Edita Prima Oy. Helsinki.
- BirdLife Suomi ry. 2010: Kansallisesti tärkeät lintualueet (FINIBA). – Internet-dokumentti. <http://www.birdlife.fi/finiba/index.html>. Selauspäivämäärä 10.9.2010.
- Koskimies, P. 1994: Linnuston seuranta ympäristöhallinnon hankkeissa. – Vesi- ja ympäristöhallinnon julkaisuja – sarja B. 83 s.
- Koskimies, P. & Väisänen, R.A. 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet. – Helsingin yliopiston eläinmuseo, 2. Painos. Helsinki.
- Mannerkoski, I. & Rytteri, T. (toim.) 2006: Eliölajien uhanalaisuuden arviointi. Maailman luonnonsuojeluliiton (IUCN) ohjeet. – Ympäristöopas. Suomen ympäristökeskus. Helsinki.
- Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2009: Turvetuotannon lupahakemuksen luontoselvitykset. Työryhmän muistio 5.2.2009. Oulu.
- PSV Maa ja Vesi Oy 2003: Konttisuon linnustaselvitys. Moniste.
- Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. — Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki, 432 s. Uhanalaisten lajien II seurantatyöryhmä. <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=16900&lan=fi> , 28.1.2004.
- Turveteollisuusliitto ry., 2002: Turvetuotannon ympäristövaikutusten arviointi. Ohjeita turvetuotannon luonto- ja naapuruussuhdevaikutusten arvioimiseksi. – Jyväskylä, ISBN 951-95397-6-X.
- Väisänen, R., Lammi, E. ja Koskimies, P. 1998: Muuttuva pesimälinnusto. – Otavan kirjapaino, Keuruu. 567 s.

0 16.5

0 10,5 kWh

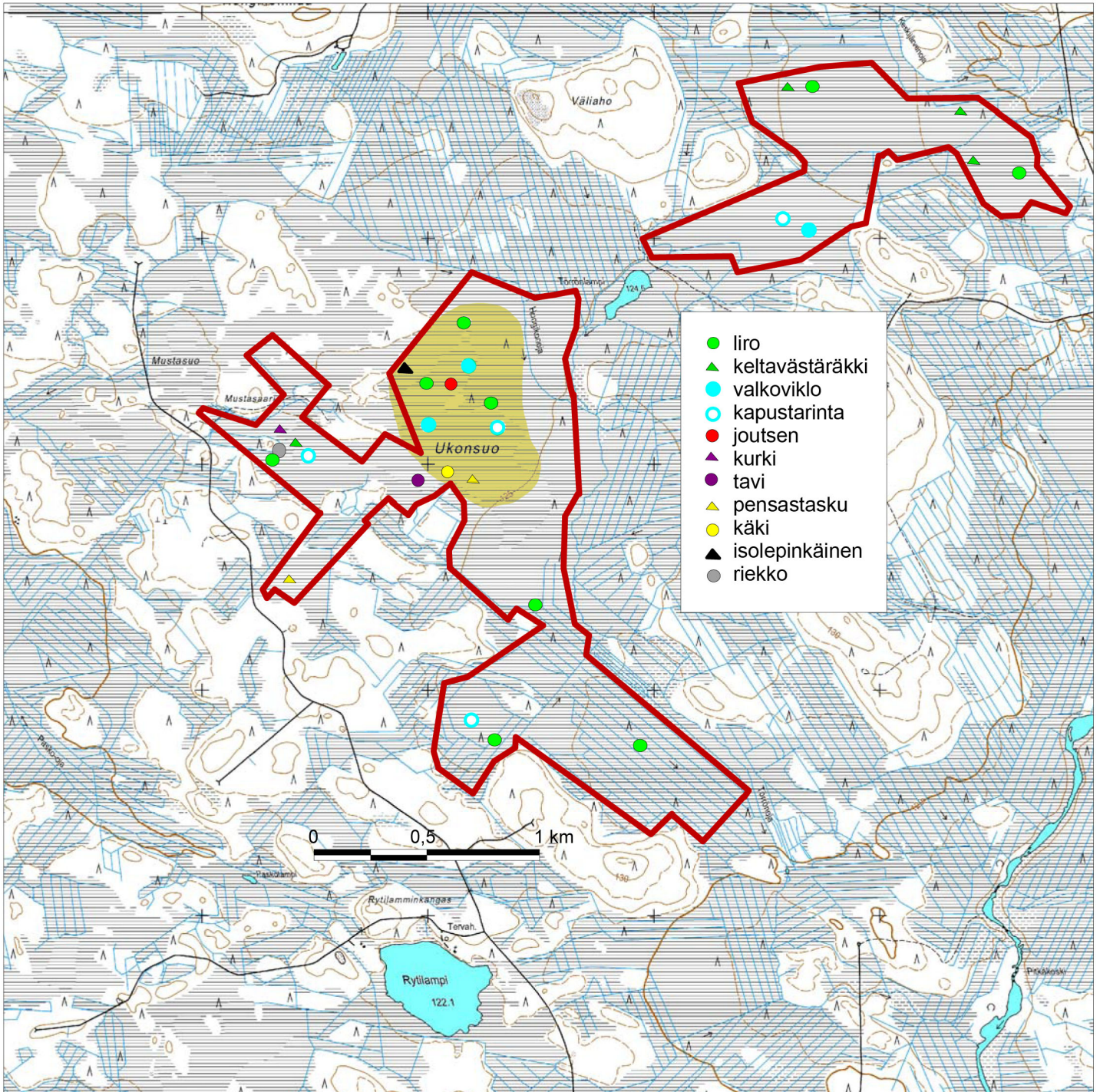
512600

Pesimälinnuston reviirit Konttisuolla 2010

Linnustollisesti arvokkaimmat alueet

Konttisuon pesimäaikaisessa kartoituslaskennassa havaitut linnut ja parimäärät. Lajikohtaiset suojeluarvot (Asanti ym. 2003) sekä näiden perusteella lasketut suojelupisteet. Varsinaiset suolajit (Väisänen ym.1998 mukaan) alleviivattu.

Laji		Parimäärä	Suojeluarvo	Muunnettu parimäärä	Pisteet
Joutsen	<i>Cygnus cygnus</i>	1	5	1	5
Tavi	<i>Anas crecca</i>	1	0,25	1	0,25
Riekko	<i>Lagopus lagopus</i>	1	1,12	1	1,12
Kurki	<i>Grus grus</i>	1	4,63	1	4,63
Kapustarinta	<i>Pluvialis apricaria</i>	4	0,92	2,64	2,43
Taivaanvuohi	<i>Gallinago gallinago</i>	2	0,4	1,62	0,65
Valkoviklo	<i>Tringa nebularia</i>	3	1,38	2,16	2,98
Liro	<i>Tringa glareola</i>	9	0,54	4,66	2,51
Käki	<i>Cuculus canorus</i>	1	2	1	2
Käpytikka	<i>Dendrocopos major</i>	1	0,19	1	0,19
Metsäkirvinen	<i>Anthus trivialis</i>	10	0,07	5,01	0,35
Niittykirvinen	<i>Anthus pratensis</i>	7	0,13	3,9	0,51
Keltavästäräkki	<i>Motacilla flava</i>	4	0,13	2,64	0,34
Västäräkki	<i>Motacilla alba</i>	1	0,13	1	0,13
Tilhi	<i>Bombycilla garrulus</i>	2	1,02	1,62	1,66
Leppälintu	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	6	0,12	3,51	0,42
Pensastasku	<i>Saxicola rubetra</i>	2	0,36	1,62	0,58
Räkättirastas	<i>Turdus pilaris</i>	1	0,1	1	0,1
Laulurastas	<i>Turdus philomelos</i>	1	0,18	1	0,18
Kulorastas	<i>Turdus viscivorus</i>	2	0,42	1,62	0,68
Hernekerttu	<i>Sylvia curruca</i>	1	0,11	1	0,11
Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>	14	0,05	6,34	0,32
Harmaasieppo	<i>Muscicapa striata</i>	2	0,06	1,62	0,1
Kirjosieppo	<i>Ficedula hypoleuca</i>	2	0,11	1,62	0,18
Sinitiainen	<i>Parus caeruleus</i>	1	0,1	1	0,1
Talitiainen	<i>Parus major</i>	3	0,13	2,16	0,28
Isolepinkäinen	<i>Lanius excubitor</i>	1	2,25	1	2,25
Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>	2	0,07	1,62	0,11
Järripeippo	<i>Fringilla montifringilla</i>	3	0,07	2,16	0,15
Vihervarpunen	<i>Carduelis spinus</i>	3	0,06	2,16	0,13
Yhteensä		92		61	30,44